

NYGÅRDS BRITA ERSDOTTERS BRÖLLOP I LEK- SAND, DALARNA, ÅR 1863.

Av

LOUISE HAGBERG.

Under en sommarvistelse i Leksand, år 1912, gjorde upptecknaren av nedanstående skildring bekantskap med Nygårds Brita Ersdotter, vilken därvid under ett flertal trevliga samspråk lämnade en beskrivning på huru hennes bröllop för ungefär femtio år sedan hade firats där uppe i Leksand. Vid senare besök fullständigades skildringen ytterligare, och följer den nu här återgiven med berättarskans egna ord.

Mitt bröllop firades år 1863 den 19 april, fjorton dagar efter påsk, på gammaldags sätt i Smedby, där min gubbe bodde. Hans syster gifte sig på samma gång, så att det blev dubbelbröllop.

Fjorton dagar före bröllopet, tredje dag påsk, hade vi sammanbrygg. Vi hade varit tillsammans en dag förut, när vi lånte kärl — det var på »stäkkulördagen»¹ — innan vi skulle brygga. Det var brudgummarna, som skulle ut i gårdarna och låna kar och bunkar, som det skulle mäskas i, och vi brudar skulle göra dem rena, så att de voro i ordning till brygden. Vi hade fullt göra till att ställa i ordning. Det skulle vara så många kar och bunkar, och man skulle se efter, om de voro täta alla. Redan på påskandagskvällen voro vi, som skulle vara brudar, tillsammans för att mäta maltet och mälta ihop eller »syfta» det, vi slogo litet vatten på maltet och rörde om det, och sedan fick det stå och dra på natten. Vi hade mycket gott dricka. Gamla gummor som förstodo sig därpå voro med och hjälpte. Vi voro bittida uppe på morgonen, och stora stockeldar gjor-

¹ Stäkkug = kort. Stäkkulördag = lördagen före påsk.

des upp på gården framme vid »bron».¹ Man lade först stora stockar och satte så däröver stora kopparkittlar på höga »pannfotar», flera i bredd; nog var det en fyra stycken. Allt vatten måste vi bära ifrån byn, och det var mycket folk, isynnerhet ungdom, som var med och ville se på. Drickat skulle delas i bättre och sämre. Det goda drickat dracks på dagen, och det sämre på kvällen, bröllopsdagen, då ungdomen från hela byn, ja från hela socknen fick vara med.

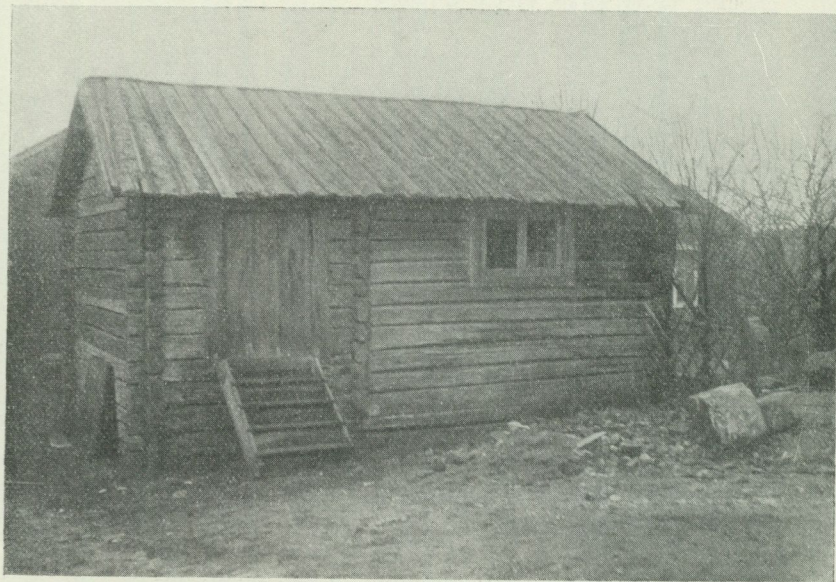

Fig. 1. Jäspöstuga.² Leksand. Förf. fot. 1913.

Det var mycket noga med att drickat skulle vara riktigt sprundat. Vid ett bröllop hade en gång ett helt fat dricka runnit bort. När drickat runnit ner, delades mäsken — den skulle delas i byn när allt var färdigt — och se'n fick den stå och jäsa. Fyra kappar räknades på brudfolket: vi skulle ha mest, och kanske vi drack minst. På soldaterna räknades också fyra. Sedan skulle alla kärl göras rena och lämnas tillbaka. »Bara lortpack», sades det, om man inte gjort kärlen rena.

En gubbe och en gumma skulle sedan ta hand om drickat och

¹ Bron = förstubron, förstutrappan. — ² Jäspö = gästabad, d. v. s. bröllop.

stå för detsamma, men ordentligt folk skulle det vara. De skulle bära in en drickså och hålla reda på vilken sort som det skulle tas utav. När de kommo in, sa vi: »nu kommer källarvarn».

När vi gjort ifrån oss brygget, skulle vi ha drickat in i jäs-pösstugan, skura där och göra rent och klä stugan med dukar kring väggarna. Där hade vi drickeskanna och allt som vi skulle ha till bröllopet. Vi plockade ljung och »ling» (lingonris) och klippris (matt-lumner) och gjorde kransar och hängde opp jämte en stor vit duk, som spändes upp i taket och pryddes med brokiga, en handsbredd långa

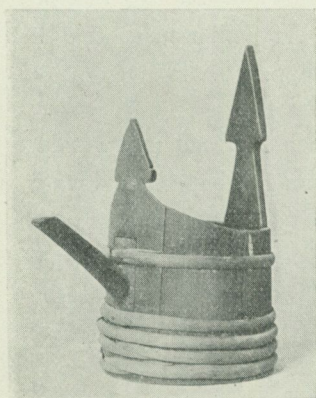

Fig. 2. Jäspökanna. Leksand.
Nord. M. 13,385. Br. 0,2 m.

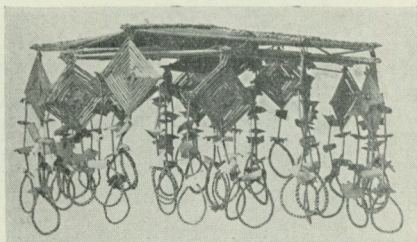

Fig. 3. Halmkrona. Västanvik, Leksand.
1877. Hängde i taket ovanför där brud-
paret satt och spisade middag. Nord. M.
18,300. Br. 0,32 m.

lappar och andra fina saker. Runt omkring den sattes en list av band, och mitt på duken bildades ett mönster, liksom en spegel, av bara lappar i olika färger, som satt och hängde, det var liksom en sol, och mitt i den fästes en halmkrona. De hålla på att gå ur modet nu de där halmkronorna. Duken skulle sitta i hörnet, där spelmannen skulle stå och spela, och där brudparet höll till under måltiderna. Som vi va två brudar, hade vi två dukar i bredd. Voro väggarna stygga, kunde man ta en rulle tapeter, annars hade vi väl vita dukar omkring, och så hade vi var sin så'n där minnes-tavla, som en målare i Tibble, Pipar Lars, hade målat. När stugan kläddes, sattes minnestavlorna upp i bredd i brudparets hörn, där spelmannen stod. På min tavla står:

»Minnes Tafla

öfver twänne Unga Personer A. A. S. Född
18 22/10 37; B. E. D. Född 18 6/9 40. Deras
Bröllopsdag som skedde i Smedby den 19
april 1863.

Nu blott för werlden två För Gud ett lif, en anda, De
hulda makar gå Att sina öden blanda, Och dela ljuft och
ledt Allt efter ditt behag. O du som wis beredt Så klar
som mulen dag. Wälsigna det förbund, De wid din kär-
lek trygga; Låt dem sitt hopp hwar stund På dig allena
bygga Och sist när jordens band Af döden lösas opp I
fridens sälla land Fullborda deras lopp.

Beder att eder kärlek ju mer och mer må rik warda
i kunskap och i allt förstånd att I mågen bepröfwa hwad
bäst är på det I mågen wara rene och ingom till förar-
gelse intill Christi dag. Uppfylde med rättfärdighetens
frukt, hwilken genom Jesum Christum kommer till Guds
pris och lof. Phil. 1 Cap. 9. 10. 11 v.»

Gästerna skulle ha sängkläder med sig och bädda själva, och
var och en hade sin »brödsål» med sig; voro de två, hade de dub-
bel brödsål, som de lämnade ifrån sig vid framkomsten. Den be-
stod vanligen av en fläskrygg, kött, smör, tio à tolv stycken bröd,
fint tunnbröd, alltid färskost m. m. Brödsålen hade de med sig på
lördagen, då alla gästerna kommo. Vi hade då mat i ordning i min
»svärgård». Då bjödos de, d. v. s. gästerna ej byfolket, på litet
smörgås. En stor kaka skars i fyra delar och breddes smör på, och
så bjöds det på brännvin eller vin — nu för tiden ska de ha kaffe
— och risgrynsgröt, fläsk och potatis och färskost. Inte räckte ma-
ten de hade med sig till mot vad det skulle vara. Vi hade mycket
att göra, mycken mat skulle göras i ordning och bröd bakas i stora
mängder.

Söndagen bjöds det på mat och kaffe på morgonen, innan vi
skulle gå till Noret och till kyrkan, där vi sutto hela dagen på

särskilda bänkar framme i koret. Nu för tiden ska dom ha hem prästen. »Brusätufolket»¹ satt på en bänk litet ifrån. Klockan åtta skulle vi vara i prostgården, halv nio i kyrkan, och klockan nio ringde det in. Den söndagen jag gifte mig va vi åtta brudpar, och det gick inte fort att viga så många.

Brudföljet gick in i kyrkan i följande ordning: först spögubben, så prästen, så krigsmakten d. v. s. soldaterna — de soldater som funnos på roten bjödos — så kommo brudgummarna två och två, så brusätukarlarna — varje brudpar hade sitt brusätufolk. Se'n gingo karlarna, släkten närmast. Så återigen en spögubbe, sedan brudpigorna, två och två som allt övriga följet — mina voro väl tio à tolv stycken — så brudarna två och två, brusätorna, och sist alla kvinnorna. Vi fingo finna igen brudgummarna, när vi kommo in. Det var mycket noga med året, den som var äldst skulle gå först. Min svägerska och jag voro så lika i årtal, så att vi fingo följas åt, men min karl hade fått följa en annans brudgum.

På middagen, när det var slut med gudstjänsten, skulle prästen, när han var vid altaret, läsa för brudparen, göra liksom slutmässa. Då skulle brusätukarlarna och några unga pojkar, som voro närmast släkt, gå fram och hålla upp pällen, och vi skulle stå där par om par under slutmässan, som var särskilt för brudparen. Alldeles som prä-

¹ »Brusätufolket» = de personer som hade till uppgift att kläda brud och brudgum.

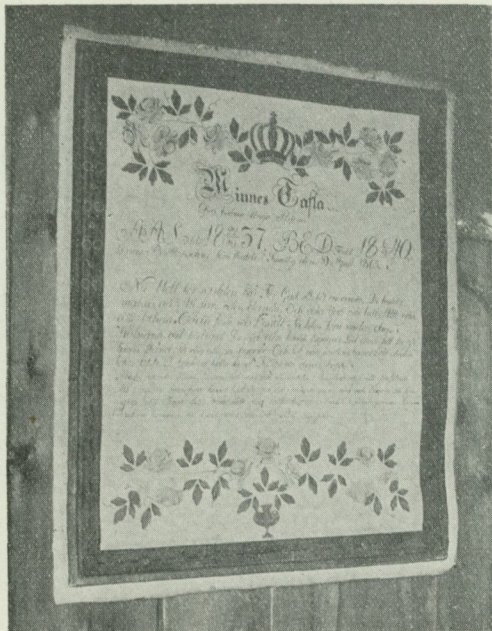

Fig. 4. Bröllops- eller minnestavla som tillhört Nygårds Brita Ersdotter i Leksand. Förf. fot. 1912.

ten säger »genom» tas pällen ned.¹ Vad fint det var med den där pällen! Det är väl något att vara med om det! Men vid ett bröllop, som var nyligen, »stodo de på knä» vid altarringen, medan pällen hölls. Aldrig i tiden ha vi sett det. »Mätte väl inte veta vad de göra de där», sade jag, när jag såg det. Vi började tala om det och undra.

I samma ordning som följet gått in gick det ur kyrkan och sedan till prostgården, där vi stodo på gården för att brudarna skulle beskådas av alla nyfikna, som kommo för att se på. Vad folk det var när jag gifte mig!

Fig. 5. Brudgång från kyrkan till prostgården. Nord. M. 22,042. L. 1,6 m.

Se'n åkte vi hem, och prästen och några herrskap, som vi kände, följde med hem till middagen. Det var pastor Wahlbeck, klockarns, fröken Silfversvahn, svägerska till kantorn, kapten Roos m. fl.

Vi lagade inte maten själva utan hade en gumma som gjorde det. Brudfolket och herrskapet hade liksom bättre mat än de andra. Det var dukat kring stora bord. Vi sutto överst i hörnet på storändan och sedan undan för undan. Den som var äldst av brudgummarna skulle sitta först. Svåger var litet äldre, han skulle sitta först och vi se'n. På de andra borden hade byfolket dukat med var sin brödsål. Nu för tiden kunna de inte vara så eniga som då. Det var inte fråga om annat än att hela byn skulle vara med. De hade knivar med sig, tocke där små fällknivar som de hade till

¹ Se 1819 års Svenska Psalmbok om pällens användning vid Brudvigsel.

jäspösknivar. Tallrikar fanns inte heller, utan man hade tunnbröd, klöv stora kakor i sex eller åtta delar. Det skulle vara en så'n där hög för var och en som skulle sitta och äta. Vi hade ett kar, som vi la ned dem i, och så stodo vi och klippte, när de skulle ha. De tjocka bröden, som lågo på tunnbrödshögarna på bordet, kunde gästerna ta med sig, när de gingo, om de sedan ville ha på natten, när de dansade. Det blev kanske torrt, men det var inte så noga på den tiden. Inte förstod folk sig på att klandra heller. Tänk att de voro så nöjda! Vi kokade sötost i en »stjärna»,¹ gjorde den

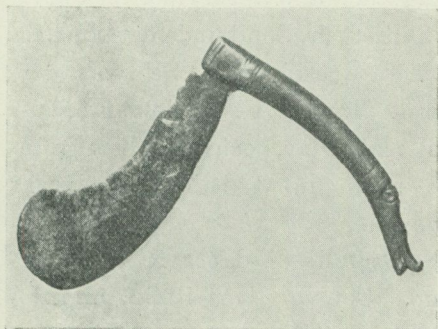

Fig. 6. Jäspöskniv. Dalarna. Nord. M. 46,871.
L. 16.9 cm.

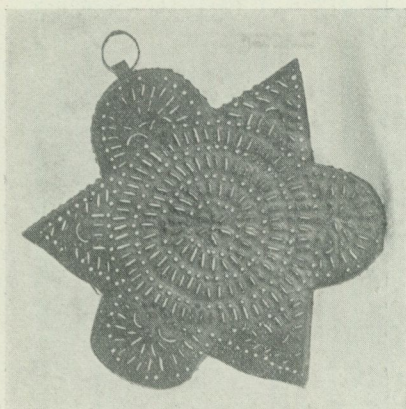

Fig. 7. Sötostform. Leksand. Nord. M. 16,847. Tvärm. 22 cm.

så fin och vit. Och så skulle de ha en sådan där brun ost ovanpå. Det var samma sorts ost, men den kokades till dess den blev brun. Den var ej fast utan lös och så innerligt god, om den gjordes bra. Brännvin bjöds under bröllopet: det fanns inte något annat att bjuda på. Men man fick se så mycket omöjligt då, det är mera ordning nu än förr.

Prästen höll talet över brudfolket, och när vi hade ätit, skulle man gå och »skänka». Då var det några pojkar, som skulle bära litet bättre dricka i en fin kanna och slå i. Somliga brukade sedermera vin, men det förstodo sig inte många på, utan de kunde då

¹ Förtent form av plåt.

dricka, så de blevo sjuka. Så skars tockna där stora kakor sönder i bitar. En del skuro små bitar, där de bjödo, så att de blevo klandrade för det, men de fingo väl taga flera bitar om de ville. Jag och min svägerska gick med var sin brusätukarl, som bar en väska, i vilken brudpengarna lades. Man fick inte gå förbi någon: de tyckte inte om, ifall inte bruden kom och skänkte. Brudpengarna kunde uppgå till några hundra kronor. Vi fingo 4 à 500 kronor.

Fig. 8. Brubok från Leksand. Nord. M. 13,612. Inskrifter: Gud med oss. | Med Gud och dig trolofvar jag mig. | Allena Gudi äran. | Älska Gud och din nästa.

Den som var förmögen gav en specie-riksdaler. Spelmannen var med hela tiden och spelade skänklåten. Brudgummen gick omkring och bjöd på rökning, långa vita lerpipor med kardus. Till ett bröllop kunde det skickas efter flera dussin pipor. Se'n vart det cigarrer. Innan vi började dansa, dukades maten av, och det blev inte något mera dukat i bröllopsgården den dagen.

Se'n skulle de dansa med bruden allihop. Det var »bort i tok», om inte varendå en fick dansa med bruden. Först skulle brudgummen och bruden dansa, och se'n bytte vi brudpar oss emellan. Man snodde inte omkring golvet då som nu, utan vi dansade låten, i det vi snodde ikring på samma ställe. Två till tre varv med var

och en, och så var det gjort. Sedan brudparen dansat med varandra, dansade varje brud med brusätukarlen och med brusätan, sedan kommo mor och far och de närmaste och därefter prästen och så undan för undan hela laget. Man fick lov att ta i alla och sno omkring med dem, det var ett drygt göra, i all synnerhet som man då hade klackskor. Se'n vi dansat, så bytte vi om kläder. De voro alldeles lika som kyrkkläderna, bara litet sämre. När vi va i kyrkan, hade vi två tröjor, en skinntröja och en av svart kläde

över. Då stack det vita brämet fram runt omkring och kring armarna, men inte kring halsen, där hade vi pärlor och blommor. När vi skulle vara brudar, skulle vi vika ner brämet, det fick inte då synas omkring halsen. Och »brudboken» skulle vi ha inlindad i ett vitt halskläde och däröver brudboklappen, en stor brokig halsduk. Boken skulle alltid bäras under vänster arm. Som ogift hade man en mörk randig duk till söndagen och till bröllop en blommig. Se'n var det någon som tog bort det där, och vi tyckte väl det såg så konstigt ut. Söndagen vi va brudar skulle vi ha boklappen lös, skulle inte linda in boken. Bok och boklapp fick jag av brudgummen. Hade vi en bukett, kunde vi väl bära den med. Det var inte många som hade guldringar då — jag fick en till vigselring — annars hade man tockna där breda av silver. Det var inte på modet att förlova sig, man kunde väl få en ring men inte till att bära den. Jag fick två stycken »fingran».¹

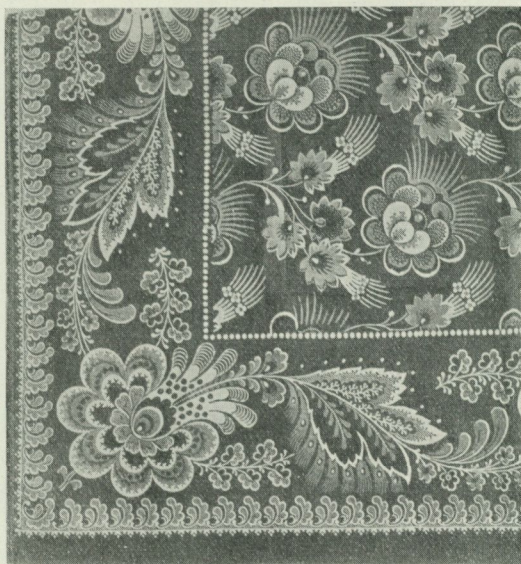

Fig. 9. Brudboklapp. Tillhört Nygårds Brita Ersdotter. 0,68 m.

Se'n åto vi kväll var för sig i sin gård. Mitt svärfolk hade flyttat ut i en granngård, för de hade inte rum hemma för stöket. Det kom allmogefolk från andra byar — det var mycket folk — och de dansade varenda natt till frampå morgonsidan. Många kommo långväga ifrån, och de skulle in och ha något på natten i en kammare, och då var det till att bjuda dem flera gånger om, ifall de ville ha något i sig. Då fick vi lov att vara med och se

¹ Fingran = ett slags vigselring. Se bild sid. 126.

till. Det bjöds på vin, brännvin och tre slags bröd. Brudgummen skulle bjuda karlarna och bruden kvinnfolken.

Vi — brudfolket — fick inte lägga oss på natten förrän vi bjudit gästerna, de som dansade i jäspösstugan, på frukost, som bestod av bröd, litet bättre dricka, vin och sånt där. Se'n på dagen skulle gummorna gå till varenda gård i byn och bjuda på frukost; smör och bröd. De hade en karl med sig som hjälpte dem.

Sedan på måndagen samlades alla som ville till morgonbön i jäspösstugan — men först vid middagstiden: de skulle vila litet först. Vi sjöngo en psalm, och någon av de gamla gjorde bön. Det var bön varje dag. Det var en gubbe, morbror åt min gubbe, som väl var så bra till att läsa och sjunga, för det mesta var det han som läste.

Fig. 10. Fingran.
Förgylt silver. Lek-
sand. Nord. M.
16,761.

På måndag morgon var det gubbarna som skulle vara i ordning, och de kom då framsläpandes med en stor tall, jäspösmallan — »å ni tror väl int' va' dä va' roli!» Det var inte så fint den tiden, men det var roligt. Det var ett liv och ett »rumol», innan de fick upp den tallen. Gubbarna va morska — en del voro litet rusiga. Det skulle vara flagga upp-till med våra namn, bägge brudparens, och dalpilar och en krona och sådant där. Min svärmor skulle släppa till tyg till flaggan, det var hemvävd fyrskäftad blångarnsväv, sämre lakansväv: det måste vara tyg som skulle hålla. Flaggan skulle sitta kvar ända upp till »ättgrann».¹ Den skulle göras med detsamma, och det var att blanda ihop rödfärgssmet och skriva namn och årtal med stora bokstäver och siffror. Duken var väl ett par alnar, det såg duktigare ut ju större flaggan var förstås. En stor grop grävdes mitt på gården, och så sattes störrar omkring för att stödja mallan. Skulle väl också vara tockna där pinglor eller skällor som det var ljud i, så de skulle låta någonting: när det blåste, pinglade de. Vad bestyr det var med den där tallen! Medan vi lågo, skulle gubbarna ut och styra med det där. Brudfolket

¹ Ättgrann = återgrann, eftergrann, söndagen efter bröllopet då bruden i full stass jämte brudpigorna bevistade högmässan i kyrkan. Verb: ättgranna.

skulle inte veta något om det, förrän de kom, de skulle liksom komma i smyg och överraska oss med den där tallen. Men då vart det liv! Det var mycket göra med jäspösmallan, och när de fått upp den, skulle de ha en riktig sup; de voro litet behövande då, när de arbetat så duktigt, de arbetade så de vart svettiga. Det var bara gubbarna som skulle hedra brudfolket med den där tallen, och då vart det nappatag med pojkarna, som voro retsamma och störde gubbarna, när de skulle sätta upp den. Men det var pojkarna, som sedan togo ned den. Gubbarna och pojkarna slogos då om flaggan. Det var en strid, så de höllo på att slita den i bitar. Tallen togs ned på tisdagen på eftermiddagen, sedan man dansat kring den, och då vart det supning av värre.

Måndagen var som en slags vilodag. Och då skulle vi vara klädda som när vi voro ogifta, alldeles som brudpigorna, utom att, ifall de hade röda hättor, så skulle vi ha utav brokigt yllemuslin, och tvärtom. Man skulle kunna se vilka som voro brudar.

På tisdagen skulle det vara liksom lika gott som på söndagen. Då var det mycket göra igen, och då skulle vi vara brudklädda. Så var det till att dansa igen, och spelmannen ropade allt emellan för att liva upp dem: »å jäspö å jäspöpojkar, å jäspö å jäspösbrupigor, åhøj! Tänker ni på att somna! Nu ska' ni vara vakna och opp å dansa!» Han var så innerligt livad den karlen, hade ett så lätt humör med sig, så han livade riktigt upp dem. Så vart

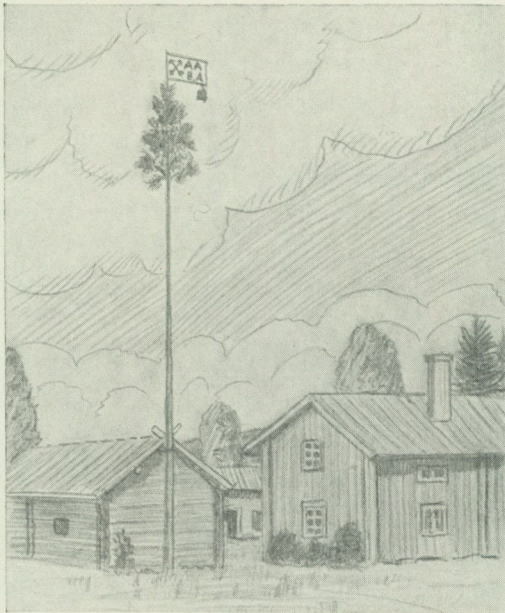

Fig. 11. Jäspö stall i Leksand. Teckning av Anders Jones.

det då åter till att dansa med bruden som på söndagen, och så skulle vi ut på gården hela jäspöslaget och dansa, spelmannen först så brusätukarlarna och brusätorerna, och sedan de övriga, varannan karl och varannan kvinna. De ställde opp sig i en lång rad runt kring gården, och då skulle några pojkar och flickor gå omkring med korgar och bjuda och sticka in något i munnen på alla, och alla skulle äta ur samma sked. Ibland var det något, som var så innerligt gott som sylt och så'nt där, och ibland något elakt, men ingen tog illa vid sig, utan alla tyckte bara, att det var roligt. Spelmannen skulle stå och spela under tiden. Sedan togo de varann i hand i en lång kedja, och så bar det av med spelmannen i spetsen, som de skulle rätta sig efter, och vilken snodde in i skrubbar och vrår, än under ett härbre och än över ett plank och än ut på åkrarna. Vi fingo krypa och hoppa så länge vi orkade. Vad roligt det var! Gamla och unga voro med, och »småknytt» fingo springa med så länge de orkade. Se'n bar det av in i bröllopsstugan igen, och då vart det alldeles full stuga.

Så skulle det vara någon som var utklädd till något riktigt styggt, en var sotare och en var vitklädd, och en tog en häst och var som ett slags förridare. Vid ett bröllop i Västannor hade de klätt ut som ett slags lokomotiv, med vilket de foro in till Noret. Se'n vi gått så länge vi orkade, skulle vi som sagt in i stugan igen, och spelmannen först och vi andra efter. Då skulle de ha brud och brudgum i taket och lyfte upp dem. Brudgummarna hisades först, bägge två på en gång. på var sin stol. Gubbarna togo brudgummarna och lyfte upp dem i taket, och då försökte pojkarna att ta bort och gömma dem. Det var nästan krig om vem som skulle rå om brudgummarna. Fick pojkarna tag i dem, så blevo gubbarna missnöjda. Brudfolket skulle »bju adjö»: »adjö pojkar och goddag gubbar» skulle brudgummarna säga, och »adjö flickor och goddag gummor» skulle vi säga. Vi hade kannor med litet bättre dricka i, när vi skulle säga adjö och hälsa goddag.

Gummorna lyfte opp brudarna, och då var det till att passa på, för flickorna försökte att gömma undan dem. Spelmannen skulle spela under det att vi sutto på stolen, och då brukade de klä ut

»tutter» (dockor) och ge åt brudarna, men det var också vanligt, att de hade ett litet levande barn, som de räckte opp. Jag fick en riktig liten flicka, och min svägerska fick riksdagsmans första pojke. Han var ett par månader; den jag fick var något större. Vi skulle

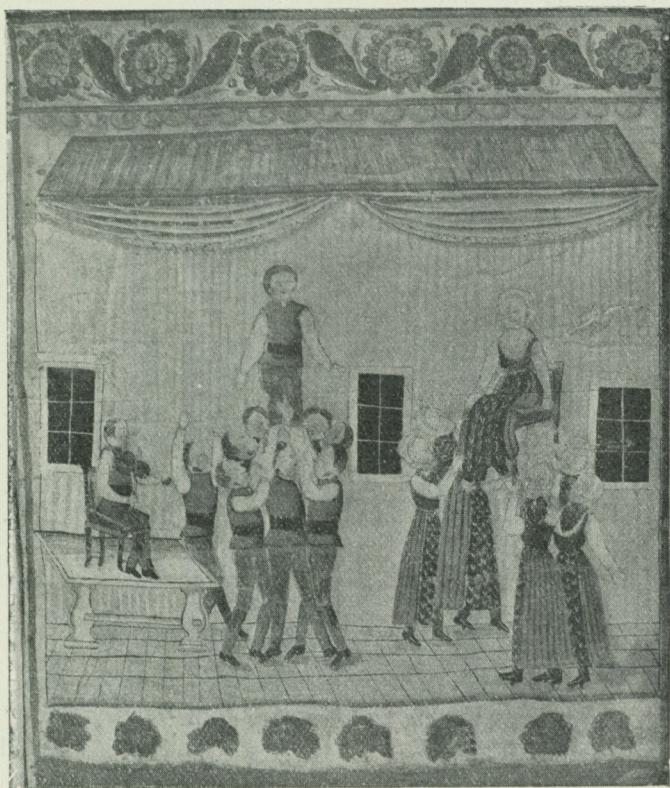

Fig. 12. Brudgum och brud hissas. Väggmålning från Leksand.¹
Leksands hemslöjdsförening.

sitta och »tussa» (vyssja) barnen: vi skulle börja att bli gummor, då tyckte de, och lära oss redan då. Brudgummen ritade med krita en ring i taket, och i den skrev han brudparets namn och årtal och siffror, som utvisade huru mycket brännvin de bestått till bröllopet, och då sades det: »se hur mycket de gjort av med».

¹ Enl. vad konstnären G. Ankarcrona haft godheten meddela är målningen utförd av en Rättviksmålare men senare (?) delvis ändrad efter Leksandsförhållanden.

Se'n skulle det återigen dansas med bruden. Brudgummen han slapp allt besvär, han fick bara vara med och leka han.

Tredje dagen sutto brudpigorna och pojarna inne i matstugan, där de sjöngo till kannan, som de skickade emellan sig och drucko ur. De sjöngo namnet för var och en:

»Tager stopet i hand!

Säger flickans namn»,

varvid de skulle nämna ett visst namn. »Vad heter han?» Alla sjöngo då till svars ett namn som de trodde skulle passa in.

Onsdagen var liksom måndagen som en vilodag, då de fingo gå och prata och slå sig ned bäst de ville. Men dansades gjordes det såväl söndags, måndags, tisdags som onsdags natt.

På torsdagen då var det »hemkomning», då gästerna skulle resa hem. Vi hade liksom middag, då vart hushåll skulle bjuda för sig. Vi voro ett hushåll med våra gäster, svåger ifrån Yttermo ett, och så mitt svärfolk med sina gäster. Vi fick dela på dem, så att alla fick vara med och äta både stora och små, och det skulle vara så fint dukat, när de kommo. Vi hade släktingar ända ifrån Kullsbjörken, och det blev sent för dem att fara, så de kommo ej längre än till Noret, där de lågo över natten. De hade sju »fjärndelar» att resa. De hade farit hemifrån på lördagen och kommo ej hem igen förrän påföljande fredag.

Så skulle vi ut och »tjäna av» jäsposfolket, d. v. s. bjuda dem adjö. Det var många hästar i rad. Då skulle spelmannen vara med och hela byn var ute för att »följa av» dem som reste. De åkte ej fortare än att man kunde hinna gå med. På en del håll voro de utklädda, när de »tjänade av» folket. Vi gick med brödkorg och brännvin, och vi följde med till häst fram till Yttermo. Det var mycket folk som såg på. Under vägen ropade spelmannen som vanligt: han var väl så livad. Han följde med oss hem igen. Det var litet konstigt att vända, och när vi kom hem var det så tomt, så det kändes litet konstigt.

Då folket hade dragit av, fick vi bära tillbaks allt vad vi hade lånat. Vi hade lånat sängar också. Det var mycket göra med det, och så skulle vi också skura och ha rent till söndagen, när vi skulle

ha »ättergrann». När vi »ättgranna», gick vi på samma sätt som vid bröllopet hela jäspöslaget. Vi tog in på en stor bondgård i byn, Elofs, där vi va på middag. Det var en fin gård. Man hade söndagskvarter i gårdarna, och hos Elofs, som voro barnlösa, kunde gården då vara full med hästar. Vi skulle samlas dit på middagen alla som voro med — hela jäspöslaget — och då skulle det bjudas på något igen. Det var mycket som vi fick frakta över på lördagen, och så mycket fint bröd så. En stor bulla skars i fyra delar, i sex om det var några som inte voro nära släkt.

När vi skulle gå in i kyrkan, gick vi in genom dörren bredvid sakristian. Då skulle bruden gå först, så brudsätan, så närmaste släktingarna och så brudpigorna. Vi sutto på läktarn på norra sidan. Karlarna sutto på den andra läktarn, och de gingo i samma ordning som vi. Alla voro lika klädda som på bröllopsdagen, utom att brudgummen inte hade den vita kragen, som han bar på bröllopet, och att bruden hade de röda sidenbanden — kragbanden som hon haft att fästa ihop kragen med — och kjebandet, som hon band ihop sina kedjor med, hängandes långt ned på ryggen.

När vi åkte hem, hade vi några som vi bjöd med oss, några av de närmaste — såsom mitt folk ifrån Noret, brusätufolket, de ifrån Yttermo, riksdagsman Liss Olof Larssons från Västannor. Han var kusin till min gubbe och brusätukarl åt oss, och hans syster var brusäta.

En kärngumma av den gamla stammen, en äkta dalatyp, hade Nygårds Brita Ersdotter, som var i besittning av ett gott minne och med vaken blick vandrat genom livet, åtskilligt mer att förtälja om hur det hade varit i hennes ungdoms tid. Ännu mycket hade det därför varit att fråga om för att få fram alla de mångskiftande bilderna från ett gammaldags Leksandsbröllop, men när anteckningarna togos fram för att ordnas, innan de befordrades till trycket, hade Nygårds Brita redan slutat sina dagar. Den 9 februari 1921 avled hon i sitt hem i Leksand, 81 år gammal.